PIESE DIN COLECȚIA „DR. ILARIE MITREA" LA NATURHISTORISCHES MUSEUM DIN VIENA

Alexandru MARINESCU

Prețioasa colecție de material zoologic pe care medicul român, originar din Rășinari, Dr. Ilarie Mitrea, a adunat-o în timpul șederii sale în îndepărtatele insule ale arhipelagului indo-malaez, a fost donată Muzeului de Istorie Naturală din București în iunie 1882. Dar înainte de a ajunge la București ea a poposit, în 1881, la Viena, unde specialiștii de la Naturhistorisches Museum au făcut determinarea animalelor.

Dr. Ilarie Mitrea a urmărit cu mult interes evoluția acestei activități, făcînd în acest scop cîteva drumuri la Viena, în 1881 și la începutul anului 1882.

Cu aceste prilejuri el stabilește relații cu unii dintre naturaliștii muzeului vienez, în special cu Dr. Fritz Steindachner, un reputat cunoscător al peștilor și reptilelor, căruia îi va fi furnizat probabil date în legătură cu locurile în care au fost capturate animalele colecției.

Într-o lucrare asupra colecției „Dr. Ilarie Mitrea" *, existentă astăzi la Muzeul de Istorie Naturală „Grigore Antipa" din București, presupuneam, urmînd o logică elementară, că un număr de piese din colecția inițială au rămas ca donații la Naturhistorisches Museum din Viena. Dar mult timp nu am izbutit să căpătăm nici o confirmare în acest sens.

Profesorul G. Rokitansky, actualul director al Secțiunii zoologice, ne informa, la 25.III.1969, că numele Dr. I. Mitrea nu figurează în inventarele colecțiilor de la Naturhistorisches Museum. Nici încercările acad. Emil Pop nu dăduseră un rezultat pozitiv, de aceea în lucrările pe care i le-a consacrat lui Ilarie Mitrea, domnia sa crede că nu există nimic de la acesta în colecțiile Muzeului din Viena.

Iată însă că, la îndemnul prof. G. Rokitansky, căruia îi aducem sincere mulțumiri, Dr. Paul Kähsbauer are bunăvoința de a cerceta cataloagele colecțiilor ichthyologice și ne informează recent (februarie 1971) de existența aici a unor piese purtînd mențiunea „Colecția Dr. Mitrea". Acestea sînt următoarele: Nr. 47.531, *Bagrichthys hypselopterus* — Moara Teweh, col. Dr. Mitrea 1883. Nr. 48.152, *Arius sagor* — Muntok, Mitrea, 1895. Nr. 64.637, *Barbus (Capoeta) sumatrans*, Borneo, Mitrea, 1882. Anii menționați sînt cei ai donației și nu ai colectării materialului, cum s-ar putea presupune. În anii 1882, 1883 și 1895, Dr. I. Mitrea se afla la Viena. De aici el expediază în 1895 un nou lot de material zoologic muzeului din București.

Presupuneam cu un alt prilej că unele piese aduse de Dr. I. Mitrea intraseră în colecția Dr. Fritz Steindachner și ulterior au fost trecute în cataloage ca donații ale acestuia. Prof. Friederich Bachmayer, directorul Secției de geologie — paleontologie, consideră și el probabilă existența unui bogat material provenit de la Dr. I. Mitrea, dar crede că F. Steindachner ar fi cumpărat aceste piese. Este greu de admis că Dr. Ilarie Mitrea a vîndut o parte din piesele colecției sale, mai logic este să considerăm că le-a dăruit Dr. Fritz Steindachner, cu care era în strînse relații de prietenie, pentru a răsplăti în acest fel munca pe care acesta o depusese în determinarea celei mai mari părți din colecția adusă din arhipelagul indo-malaez.

Tot Dr. Paul Kähsbauer ne semnalează existența, în arhiva de la Naturhistorisches Museum, a unei scrisori provenite de la Dr. Ilarie Mitrea. Ea a fost adresată din Palembang (Sumatra), la 27.IV.1884, lui F. Steindachner.

Redăm pe scurt conținutul ei, deoarece cuprinde unele precizări care pot servi la o mai bună cunoaștere a activității desfășurate de Dr. I. Mitrea în arhipelagul indo-malaez.

Dr. I. Mitrea îl anunță pe Dr. F. Steindachner că s-a îmbarcat la Marsilia și a ajuns cu bine în Sumatra, unde a preluat funcția de medic șef în Palembang și Djambi, avînd în subordine cîțiva medici.

Deși răspundea de regiuni întinse (2400 mile geografice) și a avut de îngrijit un număr mare de bolnavi, a găsit totuși timp să colecteze șerpi, pești din rîul Palembang și alte animale (10 borcane), ca și pești marini din apropierea localității Muntok (ins. Banka).

Deoarece trimiterea acestui material, din Palembang spre Viena, era foarte complicată și costisitoare, I. Mitrea consideră că îl va putea expedia mai bine cînd se va stabili în Java sau îl va aduce cu sine în 1891, cînd va veni în concediu la Viena.

Între altele, Dr. I. Mitrea comunică de asemenea că, la 27.IV.1884, este anunțată la Palembang sosirea naturalistului olandez Graf van Limburg.

Aceasta este, după toate aparențele, prima scrisoare pe care Dr. I. Mitrea o adresează lui F. Steindachner după înapoierea sa din concediul petrecut în Europa (1881—1883). Din ea rezultă că și-a reluat activitatea în Sumatra și nu în insula Java cum scria acad. Emil Pop **.

Cu aceeași pasiune, el începe imediat alcătuirea unor noi colecții zoologice. Menționarea vizitei lui Graf van Limburg ne îngăduie să presupunem existența unor legături ale lui Mitrea cu naturaliștii olandezi veniți să studieze fauna insulelor indo-malaeze, interesul viu cu care urmărea activitatea științifică inițiată în aceste regiuni.

---

* A. Marinescu, E. Rojancovski, în „Trav. Mus. d'Hist. Nat. „Gr. Antipa", vol. XI, 1971

** E. Pop, *Medicul și naturalistul Ilarie Mitrea*, „Revista Muzeelor", 2, 1968, p. 107.

https://biblioteca-digitala.ro